

(*V divadle nejezte, děti.* × *V divadle nejezte děti.*). A také, jak už bylo uvedeno výše, úroveň a správnost jazykového vyjádření je vizitkou každého člověka.

Jak řešit úlohy?

To, jak ovládáme jazykovou nebo pravopisnou správnost, lze ověřovat různými typy úloh. Nejobtížnější bývá ověřování otevřenými úlohami, kdy je úkolem řešitele najít a případně opravit chyby v textu. Jednodušší jsou úlohy, u kterých je v zadání uvedeno, jaká chyba se má hledat:

Najděte v textu dvě chyby v psaní *i/y* a opravte je:

Meziměstskými autobusy jezdí všichni ti, kteří se potřebují dostat do práce, školy, na výstavu, k lékaři a z mnoha dalších důvodů. Zpravidla proto brzy vstávají a ovlivňuje to jejich denní režim. Večer končí v posteli dříve, aby se vyspali na další den.

Při řešení úlohy se můžeme soustředit jen na jeden jev, a je tedy pravděpodobnější, že úlohu vyřešíme správně. Máme hledat dvě chyby, takže v okamžiku, kdy je najdeme, „máme hotovo“. Obtížnější variantou stejné úlohy by byla jedna zdánlivě drobná změna v zadání:

Najděte v textu chyby v psaní *i/y* a opravte je:

Tou drobnou změnou je neuvedení počtu chyb, které jsou v textu. To na nás klade vyšší nároky na úroveň osvojení pravopisných pravidel. Musíme se jasně rozhodnout u každého slova, kde se nějaké *i/y* vyskytuje.

Ještě složitější jsou úlohy, kde v zadání není přesně určeno, jakými jevy se máme v textu zabývat:

Najděte v textu pravopisné chyby a opravte je:

Při řešení takové úlohy musíme věnovat pozornost všem jevům, které připadají v úvahu. To znamená skoro všem. Tímto způsobem se zpravidla neověřuje psaní interpunkce, ale to je asi jediná úleva. Nejsme-li jazykově tak vyspělí, abychom chyby v textu hned viděli, nebo víme, že máme najít čtyři a zatím jsme našli jen dvě, je nejlepší cestou procházet text opakovaně a hledat chyby vždy v jednom jevu, např.:

Je v textu chyba v psaní *i/y*?

Je v textu chyba v psaní velkých písmen?

Je v textu chyba v psaní *mě/mně*, případně *mne*?

...

Takto postupujeme do té doby, dokud chyby nenajdeme. Je to náročné, může to trvat dlouho. Určitou pomocí může být to, že v rámci testů přijímací zkoušky se chyby v textu většinou neopakují v jednom jevu, úplně spolehnout se na to ale nelze. Proto je dobré se na tento typ úloh zejména pro přijímací zkoušky dobře připravit.

ÚLOHY K SAMOSTATNÉMU ŘEŠENÍ

JEDNODUŠŠÍ ÚLOHY

1 Najděte v následujícím textu dvě chyby v psaní *s/z* a opravte je:

I vy jste se už možná setkali s tvrzením, že kalorický deficit je základem efektivního hubnutí. Co si ale pod tímto pojmem vlastně představíte? A ještě lépe – jak uvést teoretické znalosti do praxe?

Jako všechny živé systémy, i lidé potřebují k zajištění (nejen) svých životních potřeb energii. Výhradním zdrojem této energie je pak ztrava, skrze kterou je zajištěn příjem živin a dalších látek, které zajišťují strukturu tělesných tkání i hladký průběh metabolických reakcí.

<https://aktin.cz/klic-k-hubnuti-ve-dvou-slovech-kaloricky-deficit-jak-ho-snadno-spocitat>, upraveno

2 Najděte v následujícím textu čtyři chyby v psaní *i/y* a opravte je:

Dopady sopečných erupcí, zejména těch, které vyvrhnou do stratosféry velké množství sýrových aerosolů vznikajících z emisí SO₂, jsou dobře známé a typicky vedou k oteplování nižších vrstev stratosféry, což posiluje stratosférický polární výr. To se následně může projevit i na počasí v troposféře, tedy nejnižší vrstvě atmosféry, zpravidla v podobě vyšších teplot nad Eurasií a změnami počasí na severní polokouli.

<https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/pocasi/nova-studie-objasnila-vliv-masivniho-vybuchu-sopky-na-vykvy-v-pocasi-360354>,

upraveno